

ТЕХНОЛОГІЯ «TASK-BASED LEARNING AND TEACHING» НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ольга Свиридюк
(Умань, Україна)

Ми всі опановуємо знання по-різному, тому в процесі вивчення іноземної мови можуть використовуватися різні технології і підходи, а не тільки традиційний метод, який в англо-американській традиції називають Presentation – Practice – Production, або скорочено PPP, представляє собою трьохетапну модель навчання, що включає пояснення, виконання вправ і практичне застосування вивченого. Однією з альтернатив може стати – технологія навчання, заснована на виконанні завдань без традиційного підготовчого пояснення і тренування мовного явища. Цю технологію можна назвати «дзеркальним відображенням» традиційної схеми, і не тільки в частині послідовності роботи з мовним матеріалом, але і в принципі його відбору, представлення та організації.

В англо-американській традиції вона отримала назву Task Based Learning and Teaching, або в перекладі на українську мову «завдання орієнтованого навчання та викладання». У цій технології, яку ми будемо розглядати далі, мова виступає не як вправа, а як інструмент виконання завдання, тобто є інструментом досягнення мети (як і в реальному спілкуванні: мова – засіб комунікації). Ця технологія відображає природний процес засвоєння мови: спочатку ми відчуваємо потребу сказати щось, потім намагаємося це сказати, потім говоримо і намагаємося зробити свою мову кращою [1].

Мова для нас спочатку постає цілісним явищем, а потім виокремлю його складові: лексика, граматики і ін. Мета вчителя - створити можливість для використання якоїсь мови. Цього можна домогтися, тільки відійшовши від тотальної зосередженості на формах і структурах.

У традиційній методиці зазвичай після знайомства з новим лексичним або граматичним матеріалом відбувається його «відпрацювання». А при виконанні

завдань в форматі представленої нами технології навчаються використовувати мову як єдине ціле, не замислюючись про тренування конкретних явищ.

Такий підхід аж ніяк не означає повної неуваги до правильності мовного матеріалу і відсутність допомоги з боку викладача, але тут робота з мовним матеріалом лише супроводжує виконання завдання. Наприклад, традиційна рольова гра, яка найчастіше на занятті затівається як діалог, не є завданням в форматі технології «завдання орієнтованого навчання та викладання», якщо тільки не має своїм результатом досягнення будь-якої домовленості чи вирішення конкретного завдання.

Завдання в форматі розглянутої нами технології є вид діяльності, при якому досліджувана мова використовується з комунікативною метою для досягнення якогось результату [2, с. 23]. Це робочий план для учнів, завдання сконцентровані на змісті, а не на формі, мають відповідний рівень складності і забезпечують активну роль студентів. При їх виконанні задіяні всі знання і вміння студентів з іноземної мови, потрібна участь усіх їхніх розумових процесів (відбір, класифікація, упорядкування, оцінка).

Будь-яке завдання, розроблене за технологією «завдання орієнтованого навчання та викладання», засноване на наявності «пробілу», який необхідно заповнити. Перший вид «пробілу» – пропуск інформації (передача інформації від однієї людини до іншої), наприклад, групова робота по відновленню пропущеної частини інформації. Другий – пропуск аргументу (використання висловлювання за допомогою узагальнення, практичне міркування, поняття взаємин), наприклад, вправа на вибір кращого варіанта дії за допомогою діалогу, обговорення. Ще один вид – пробіл думки (поділитися думкою, почуттями, ставленням з якоїсь значущої теми), наприклад, дискусія на соціальну тему.

Результати виконання таких завдань не мають прямого відношення до мовних явищ. Навчання мови здійснюється в процесі спілкування і взаємодії учнів. Мова засвоюється не як набір мовних явищ, а в своєму «соціальному контексті», тобто асоціюється з ситуацією спілкування, в якій ті чи інші лексичні і граматичні одиниці типово вживаються його носіями. Ситуації в рамках

виконання проектів за технологією «завдання орієнтованого навчання та викладання» виникають в процесі комунікації природньо і дійсно є ситуаціями реального спілкування, а не псевдокомунікативними, створюваними навмисно з навчальною метою.

Саме тому стадія створення мовного висловлювання в цій технології перенесена в самий початок: мовне висловлювання створюється без опори на пояснення і повторення, як в процесі спілкування. Студент сконцентрований на змісті висловлювання, а не на його формі. Навчання за допомогою спілкування забезпечує особисту залученість (так як учасники говорять те, що вважають за потрібне, значущим), а це неодмінна умова мотивації до вивчення іноземної мови та «половина успіху». Технологія «завдання орієнтованого навчання та викладання» дає учням теж повну свободу у виборі мовних засобів для виконання завдання. У викладача повинна завжди бути можливість вибрати завдання і поміняти їх по ходу справи. А оцінювати виконання завдання повинні самі студенти. Ще одна істотна перевага технології «завдання орієнтованого навчання та викладання» полягає в тому, що студенти можуть застосувати фактичні знання з різних галузей [3].

Ще одна істотна перевага технології «завдання орієнтованого навчання та викладання» полягає в тому, що студенти можуть застосувати фактичні знання з різних областей, які вони отримали на рідній мові, в мовлення іноземною мовою. Специфікою цієї технології є також використання автентичних матеріалів (взятих з реального життя, а не спеціально створених в навчальних цілях). До одного з недоліків цієї технології багато методистів відносять істотний «нахил» у бік говоріння. Можливо, для тих, хто тільки почав вивчення іноземної мови, ця технологія не підходить, так як вони більше націлені на пізнання мовних явищ, а технологія «завдання орієнтованого навчання та викладання» – на «вихід» (мовне висловлювання).

Самим спірним моментом цієї технології є питання про те, коли доцільніше проводити оцінювання результату (на основному етапі або під час роботи з мовним оформленням тексту), і які критерії оцінки (адже для різних завдань, які

виконуються в одному ланцюжку, вони різні). Головне – це оцінювати виконання комунікативного завдання, а не правильність використання мовного матеріалу, як це буває в традиційній методиці. Можна припустити, що подібне зміщення акценту знімає певні психологічні труднощі учнів, яких зазвичай стримує підсвідомий страх зробити помилку в процесі мовлення іноземною мовою, забезпечуючи, таким чином, успішність його вивчення. Саме з цих причин технологія «завдання орієнтованого навчання та викладання» стала популярним засобом розвитку швидкості розмовної мови і вмотивованої впевненості.

Список літератури

1. Task-based learning (TBL). URL: https://www.slideshare.net/hulyagulek1993/task-based-language-teaching-tblt?qid=0a9130ce-54bf-4774-9781-cd9cdf5425a2&v=&b=&from_search=1
2. Willis J. A Framework for task-based learning. Harlow: Longman, 1996.
3. Цаликова И. К. Технология Task-Based Teaching and Learning на занятиях по иностранному языку / И. К. Цаликова, Е. А. Юринова, С. В. Пахотина. // Иностраный язык как часть профессиональной подготовки. – Тюмень. – 2016. Вип. 3. – С.69-74.